

Ministerie van Defensie

Jaarlijkse Voortgangsrapportage Overige Missiebijdragen 2022 tot en met april 2023

Datum: 17 mei 2023

Afkortingen

ATMIS	African Union Transition Mission in Somalia
AOS	Area of Separation
AS	Associated Support
AU	Afrikaanse Unie
BSB	Brigade Speciale Beveiligingsopdrachten (Kmar)
BST	British Support Team
CTI	Central Training Institute
CIMIC	Civil Military Cooperation
DGLC	Defensie Grondgebonden Luchtverdedigingscommando
EFP	Early Forward Presence
EMASoH	European-led Maritime Awareness Strait of Hormuz
ETTF	Educational and Training Task Force
EU	Europese Unie
EUBAM	European Union Border Assistance Mission
EUCAP	European Union Capacity Building
EUFOR	European Union Force in Bosnia and Herzegovina
EULEX	European Union Rule of Law Mission
EULPC	European Union Liaison and Planning Cell
EUNAVFOR	European Union Naval Force
EUPOL COPPS	EU Police Coordinating Office for Palestinian Police Support
EUTM	European Union Training Mission
FAMA	Forces Armées Maliennes
FC	Force Commander
FHQ	Fleet Headquarters
GABC	General Administration for Borders en Crossings
GBVS	Geïntegreerde Buitenland en Veiligheidsstrategie
GPOI	Global Peace Operations Initiative
HCSS	the Hague Center for Strategic Studies
HoM	Head of Mission
IDF	Israel Defence Forces
IED	Improvised Explosive Device
IPO	Individual Police Officer
ISIS	Islamitische Staat in Irak en Syrië
KTC	Koulikoro Training Centre
LAF	Lebanese Armed Forces
MHQ	Mission Headquarters
MINUSMA	Multidimensional Integrated Stabilization Mission in Mali
MRC	Multinational Rotational Concept
NAVO	Noord Atlantische Verdragsorganisatie (ook: NATO)
NIMH	Nederlands Instituut voor Militaire Historie
NIOD	Nederlands Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies
OHQ	Operational Headquarter
OS	Ontwikkelingssamenwerking
PDT	Pre-deployment Training
RSM	Resolute Support Mission
SNR	Senior National Representative
SOF	Special Operations Forces
SOLE	Special Operations Liaison Element
SOPLE	Special Operations Planning Liaison Element
ToT	Training of Trainers
UNDOF	United Nations Disengagement Observer Force

UNIFIL	United Nations Interim Force in Lebanon
UNTSO	United Nations Truce Supervision Organization
UNSMIL	United Nations Support Mission in Libya
USSC	United States Security Coordinator
VN	Verenigde Naties (ook: UN)
VNC	Voluntary National Contribution
VPD	Vessel Protection Detachment
WFP	World Food Programme
WtBK	Wet ter Bescherming Koopvaardij

Inhoud

1	Inleiding	5
2	Expeditionaire inzet van Nederlandse militairen en civiele experts	7
2.1	Samenhang	7
2.2	Europa	8
2.2.1	EUFOR Althea (Bosnië en Herzegovina)	8
2.3	Midden-Oosten	9
2.3.1	UNIFIL (Libanon)	9
2.3.2	UNDOF (Golan)	10
2.3.3	UNTSO (Israël, Libanon en de Golan)	11
2.3.4	USSC (Jeruzalem en Ramallah)	11
2.3.5	<i>Golfregio</i>	13
2.3.5.1	EMASoH	13
2.4	Afrika	14
2.4.1	<i>Sahel Regio en West-Afrikaanse kuststaten</i>	14
2.4.1.1.	MINUSMA (Mali)	15
2.4.1.2	EUTM (Mali)	17
2.4.1.3	Taakgroep Takuba (Mali)	18
2.4.1.4	GPOI (Burkina Faso en Togo)	19
2.4.1.5	PAWA (Senegal)	20
2.4.2	<i>Libië</i>	20
2.4.2.1	EULPC (Libië)	20
2.4.2.2	EUNAVFOR MED Irini	21
2.4.3	<i>Somalië en piraterijbestrijding</i>	21
2.4.3.1	EUNAVFOR Atalanta	21
2.5	Internationale hoofdkwartieren	22
2.6	<i>Vessel Protection Detachments</i> (Oostkust Afrika)	22
2.7	Early Forward Presence	23
3	Slotbeschouwing	24
Bijlage 1	Rechtsbasis, mandaten en nationale kaders	25
Bijlage 2	Totale inzet in 2022 t/m april 2023	26

1 Inleiding

Ten behoeve van het monitoren van de voortgang van de overige Nederlandse militaire bijdragen aan missies, ontvangt uw Kamer jaarlijks op de derde woensdag in mei een 'Jaarlijkse voortgangsrapportage overige missiebijdragen' (JVOM).

De JVOM behandelt de inzet van militairen en civiele experts en/of politiefunctionarissen (indien op de betreffende missie van toepassing) per regio. Aansluitend wordt een beknopt overzicht gegeven van de inzet van de krijgsmacht in het kader van missies en operaties ten behoeve van de nationale veiligheid.¹ Het laatste hoofdstuk bevat een slotbeschouwing.

De Nederlandse deelname aan civiele missies wordt niet in deze voortgangsrapportage behandeld. De inzet in het kader hiervan is opgenomen in de reguliere verantwoording van de ministers van Buitenlandse Zaken en Justitie en Veiligheid.

In bijlage 1 van deze voortgangsrapportage zijn de rechtsbasis, mandaten en nationale kaders² voor de verschillende bijdragen aan missies en operaties opgenomen. Bijlage 2 geeft een integraal overzicht van de totale Nederlandse personele inzet in missies en operaties van 1 januari 2022 tot en met april 2023.³ Hierin is ook de inzet in de anti-ISIS coalitie en de brede veiligheidsinzet in Irak, alsmede de NAVO-inzet aan de oostflank, opgenomen. Hiermee geeft het kabinet gehoor aan de wens van uw Kamer om een overzicht van het totaal aantal uitgezonden militairen in de rapportageperiode.

Over de meerjarige artikel 100-missiebijdragen van Nederland aan de anti-ISIS coalitie en de brede veiligheidsinzet in Irak, alsmede de NAVO-inzet aan de oostflank, ontvangt uw Kamer parallel aan deze brief separate voortgangsrapportages.

De artikel-100 missiebijdrage van Nederland aan de VN-missie in Mali (MINUSMA) met een C-130 transportvliegtuig (inclusief bemanning en ondersteunend personeel) van november 2021 tot en met medio mei 2022, wordt momenteel geëvalueerd door de Directie Internationaal Onderzoek en Beleidsbeoordeling (IOB) van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Op deze bijdrage wordt in onderhavige rapportage daarom niet uitgebreid ingegaan.

De effectiviteit van missies of operaties onder de leiding van internationale organisaties (VN, NAVO, EU) worden beoordeeld door de internationale organisatie die verantwoordelijk is voor de planning en uitvoering van desbetreffende missie of operatie. Deze rapportage beoordeelt de Nederlandse bijdrage. Voor zover mogelijk wordt beschreven in welke mate de inzet van Nederlandse militaire eenheden, individuele militairen en civiele functionarissen heeft bijgedragen aan de realisatie van de missie(sub)doelstellingen.

De financiële verantwoording van inzet is opgenomen in het jaarverslag van Defensie. Ontwikkelingen in de veiligheidssituatie in de verschillende regio's zijn opgenomen in het jaarverslag van de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst en de verantwoording van de Nederlandse Militaire Gezondheidszorg tijdens inzet is opgenomen in het jaarverslag

¹ Dit betreft de inzet van *Vessel Protection Detachments*.

² De door het kabinet gestelde kaders voor de bijdrage: aard, omvang en duur van de deelname aan de missie of operatie en (als van toepassing) welke nationale 'caveats' gelden bij de uitvoering van het mandaat van de missie.

³ Civiele missies zijn niet meegenomen.

van de Inspectie Militaire Gezondheidszorg. Voorts behandelt ook de Inspecteur-Generaal der Krijgsmacht de inzet van Nederlandse militairen in zijn jaarverslag.

Uw Kamer heeft verzocht aan te geven wat de consequenties van de inzet waren op de inzetbaarheidsdoelen van de krijgsmacht. In de nieuwe toegezegde rapportage 'Stand van Defensie', die uw Kamer parallel toekomt, wordt daar nader op ingegaan.⁴

⁴ De nieuwe toegezegde rapportage geeft invulling aan de doelmatigheid en rechtmatigheid van de defensie-uitgaven. Het is de eerste keer dat uw Kamer deze rapportage ontvangt.

2 Expeditionaire inzet van Nederlandse militairen en civiele experts

2.1 Samenhang

De inzet van het kabinet in missies en operaties is gebaseerd op de in het coalitieakkoord verwoorde noodzaak en ambitie om in een wereld met veranderende machtsverhoudingen en instabiliteit rond Europa onze vrijheid, veiligheid en welvaart, alsmede de internationale rechtsorde en mensenrechten te beschermen. Dit uitgangspunt heeft sinds aanvang van deze kabinetsperiode onder andere verder invulling gekregen in de hoofdlijnen-brief Defensie d.d. 11 februari 2022 (Kamerstuk 35 925 X, nr. 59), de beleidsbrief Buitenlandse Zaken d.d. 8 maart 2022 (Kamerstuk 35 925 V, nr. 84), de Defensienota d.d. 1 juni 2022 (Kamerstuk 36 124, nr. 1) en de Kamerbrief over de samenhangende Nederlandse inzet in het kader van de collectieve verdediging en missies en operaties ter bevordering van de internationale rechtsorde (Kamerstuk 29521, nr. 446).

De aanval van Rusland op Oekraïne in februari 2022 heeft de Europese veiligheidsomgeving sterk veranderd. Geopolitieke verhoudingen verschuiven. Het brengen van veiligheid en het beschermen van de internationale rechtsorde, onder andere door bij te dragen aan crisisbeheersingsoperaties en vredesmissies, blijft onverminderd van belang: dat vergroot de stabiliteit in de wereld en draagt zo bij aan de veiligheid van het Koninkrijk en Europa. Nederland heeft ook in de afgelopen rapportageperiode een waardevolle bijdrage geleverd aan missies en operaties in het kader van hoofdtaak 2, bijvoorbeeld in NAVO-, EU- en VN-verband, alsmede in ad-hoc coalities. Ook minder omvangrijke bijdragen aan missies zijn van belang. Nederland draagt daarmee bij aan het mogelijk maken van deze missies. Ook vergroten we op deze manier onze strategische informatiepositie en invloed, dragen we bij aan het bevorderen van internationale samenwerking en geven invulling aan onze ambitie om een evenredige bijdrage te leveren. Nederland zet binnen de verschillende multilaterale organisaties zoveel mogelijk in op strategische functies die nauw aansluiten bij prioriteiten van het Nederlands buitenlands- en veiligheidsbeleid.

Zoals benadrukt in de Kamerbrief van 17 juni 2022 over de samenhangende Nederlandse inzet in het kader van de collectieve verdediging en missies en operaties ter bevordering van de internationale rechtsorde 2022-2025 (Kamerstuk 29521, nr. 446) streeft het kabinet naar een geïntegreerde benadering. Dat wil zeggen: naar samenhang van de (militaire) inzet met Nederlandse of internationale diplomatieke initiatieven en inspanningen op het gebied van ontwikkelingssamenwerking. Nederlandse inzet in missies en operaties dient dan ook te geschieden in gezamenlijkheid en in nauwe afstemming met internationale partners. De inzet is daarmee ook in de bredere - diplomatieke - relaties met internationale partners van belang. In totaal zijn in de periode 2022 tot en met april 2023 3258 Nederlandse militairen en civiele experts en politiefunctionarissen ingezet in missies en operaties.⁵

⁵ Het behelst hier de missies en operaties uit deze rapportage alsmede de artikel 100-operaties; civiele missies zijn niet meegenomen.

De navolgende paragrafen behandelen de inzet per regio, waar relevant met bijzondere aandacht voor de samenhang tussen missies en de inzet van militairen, civiele experts en politiefunctionarissen. In de tabel zijn tevens per missie het aantal uitgezonden civiele en militaire functionarissen weergegeven. Deze aantallen zijn hoger dan de nationale kaderaantallen, doordat de uitzendduur van militairen kan variëren van drie tot twaalf maanden, waardoor er per jaar één of meerdere personeelsrotaties per missie kunnen plaatsvinden. Civiel personeel wordt doorgaans voor minimaal één jaar ingezet.

2.2 Europa

2.2.1 EUFOR Althea (Bosnië Herzegovina)

Rationale Nederlandse bijdrage

Nederland draagt bij aan EUFOR Althea om vrede en stabiliteit op de Westelijke Balkan te bevorderen. Nederland en de EU hebben daarbij, gegeven de geografische nabijheid, een direct belang. Het kabinet zet zich binnen de EU in op intensievere samenwerking met en ondersteuning van landen op de Westelijke Balkan. Dit voornemen heeft door de inval van Rusland in Oekraïne een extra dimensie gekregen. Versterking van de Nederlandse inzet in de Westelijke Balkan past binnen het streven om de groeiende invloed van in het bijzonder Rusland in de regio tegen te gaan.

Bovendien heeft Nederland in het kader van een sterk Europees veiligheid- en defensiebeleid de ambitie een evenredige bijdrage te leveren aan civiele en militaire EU-missies en -operaties. Deze inzet in EUFOR Althea draagt daar aan bij. Een Nederlandse bijdrage aan EUFOR Althea is onderdeel van de bredere bijdrage van militaire capaciteiten door EU-lidstaten en enkele derde landen aan het behalen van de operationele doelstellingen van de operatie.

Voor de operatie relevante ontwikkelingen

De operatie EUFOR Althea is de derde internationale missie die door de VN Veiligheidsraad werd gemandateerd voor toezicht op de naleving van de militaire aspecten van het Verdrag van Dayton.⁶ EUFOR Althea werd op 25 november 2004 gelanceerd⁷ en heeft als doel de veiligheid in Bosnië en Herzegovina te waarborgen en de capaciteit van de Bosnië en Herzegovina-strijdkrachten te bevorderen. Op 2 november 2022 werd de VNVR-resolutie, die geldt als rechtsbasis voor operatie EUFOR Althea, voor een jaar verlengd (VNVR-resolutie 2658/2022).

Militaire bijdrage

Op 1 november 2022 werd uw Kamer geïnformeerd dat Nederland vier staffunctionarissen gaat bijdragen aan EUFOR Althea (Geannoteerde agenda Raad Buitenlandse Zaken Defensie 15 november 2022, Kamerstuk 21501-28-247). Deze staffunctionarissen zijn sinds januari 2023 werkzaam op het hoofdkwartier van EUFOR Althea te Sarajevo. Een van de staffunctionarissen, die tevens als *Senior National Representative* fungeert, is werkzaam op de afdeling plannen van de EUFOR-staf. Deze functionaris houdt zich bezig met de planning van alle militaire activiteiten, waaronder de jaarlijkse oefening *Quick Response* om diverse scenario's te trainen waarbij o.a. reserve eenheden worden ingebracht. De overige drie staffunctionarissen zijn werkzaam

⁶ Op 20 december 1995 werd de NAVO *Implementation Force* (IFOR) gemandateerd voor toezicht op het staak-het-vuren en het eerbiedigen van de grens tussen de twee entiteiten in Bosnië en Herzegovina (VNVR-resolutie 1031), IFOR werd opgevolgd door NAVO *Stabilization Force* (SFOR) (VNVR-resolutie 1088), met als doel bijdragen aan de stabilisatie van de vrede in het land. Op 2 december 2004 werd SFOR opgevolgd door de EU-operatie EUFOR Althea.

⁷ Besluit 2004/803/GBVB van de Raad van 25 november 2004 betreffende het starten van de militaire operatie van de Europese Unie in Bosnië en Herzegovina.

binnen de inlichtingensecties van de staf en leveren een bijdrage aan het doorlopen van de inlichtingenprocessen. Hiermee dragen zij bij aan een goede informatiepositie voor de missie en voor Nederland in het operatiegebied.

Daarnaast is uw Kamer op 6 april jl. geïnformeerd dat Nederland vanaf juni 2023 een aanvullende militaire bijdrage zal leveren aan EUFOR Althea (Kamerstuk 2023F14522). Deze bijdrage betreft de inzet van een infanteriecompagnie van het Korps Mariniers (maximaal honderdvijftig militairen) voor de periode oktober 2023 tot oktober 2024 en de inzet van een Human Intelligence (HUMINT)-team (maximaal tien personen) van juni 2023 tot en met juli 2025.

2.3 Midden-Oosten

Rationale en samenhang Nederlandse bijdragen

De Nederlandse inzet in het Midden-Oosten vindt plaats in het kader van de bevordering van de internationale rechtsorde en is erop gericht een bijdrage te leveren aan de-escalatie van de spanningen in de regio. De veiligheidsinzet sluit nauw aan bij de diplomatieke inspanningen en ontwikkelingssamenwerking van Nederland in het Midden-Oosten. Nederland zet met bijdragen aan missies in deze regio in op strategische functies die nauw aansluiten bij het Nederlands beleid ten aanzien van het Midden-Oosten, bijvoorbeeld op het gebied van mensenrechten, gender en rechtsstaatopbouw.

Nederland droeg in de periode januari 2022 t/m april 2023 bij aan drie VN-missies die zich richten op het bevorderen van stabiliteit in de regio. De *United Nations Interim Force in Lebanon* (UNIFIL) richt zich op voorkomen van vijandelijkheden in het grensgebied tussen Israël en Libanon en het ondersteunen van de inzet van de *Lebanese Armed Forces* (LAF). UNIFIL ondersteunt de LAF bij het voorkomen van de aanwezigheid van ongeautoriseerd personeel en wapens in de zuidelijke grensregio, en ondersteunt de Libanese overheid bij het herstellen van het gezag in Zuid-Libanon. De *United Nations Truce Supervision Organization* (UNTSO) heeft als taak toezicht te houden op de bestanden tussen Israël en de omliggende landen. Daartoe werkt de missie nauw samen met UNIFIL en *United Nations Disengagement Observer Force* (UNDOF). Nederland draagt sinds 1956 o.a. met militaire waarnemers bij aan UNTSO. UNDOF is een gewapende waarnemingsmissie die sinds 1974 op de Golan-hoogvlakte toeziet op het staakt-het-vuren tussen Syrië en Israël. Daarnaast heeft zowel UNDOF als UNIFIL een beschermingstaak voor UNTSO-personeel.

Nederland leverde in de periode januari 2022 t/m april 2023 een militaire en civiele bijdrage aan de *United States Security Coordinator (USSC) for Israel and the Palestinian Authority*, een missie die de bredere Nederlandse inzet voor de realisatie van een tweestatenoplossing tussen Israël en de Palestijnse Gebieden ondersteunt door middel van de professionalisering van de Palestijnse veiligheidssector. Hiermee beoogt USSC bij te dragen aan de mogelijkheid van een stabiele Palestijnse staat. USSC heeft tevens een belangrijke liaisonfunctie in de bevordering van de samenwerking tussen de Palestijnse en de Israëlische veiligheidssector.

2.3.1 UNIFIL (Libanon)

Voor de missie relevante ontwikkelingen

De economie van Libanon is ingestort en ruim de helft van de Libanezen leeft onder de armoedegrens. Toegang tot gezondheidszorg, brandstof en onderwijs zijn geen

vanzelfsprekendheid meer. De veelzijdige crisis heeft een negatief effect op alle sectoren in Libanon, waaronder de veiligheidssector en de LAF.

Ook de situatie in de bredere regio bleef van invloed op de operaties van UNIFIL. In oktober 2022 beslechtten Israël en Libanon, met bemiddeling door de Verenigde Staten, een maritiem grensdispuut. Ondanks dit positieve momentum blijft de relatie gespannen. De betrokkenheid van Iran middels de presentie van Hezbollah speelt hierbij een centrale rol. Daarnaast heeft het conflict in Syrië nog altijd een indirecte impact op de stabiliteit van Libanon, ook door de aanwezigheid van grote aantallen Syrische vluchtelingen.

Gedurende de rapportageperiode bleef de veiligheidssituatie in het operatiegebied van UNIFIL relatief stabiel. Er waren sporadische (schiet)incidenten langs de Blauwe Lijn, de vastgestelde demarcatielijn tussen Israël en Libanon. Ook vonden meerdere incidenten plaats die de bewegingsvrijheid van UNIFIL beïnvloedden. Op 15 december 2022 werd een UNIFIL konvoi van het Ierse bataljon op weg naar Beiroet vlak buiten het operatiegebied van UNIFIL beschoten. Daarbij raakten vier *peacekeepers* gewond, waarvan er één dodelijk. De missie is een onderzoek naar het incident gestart.

Het mandaat van UNIFIL is op 31 augustus 2022 met een jaar verlengd tot 31 augustus 2023 (VNVR-resolutie 2650), waarbij het troepen- en politieniveau gehandhaafd blijft. De kerntaken en het kernmandaat van UNIFIL zijn nagenoeg gelijk gebleven. Zoals vermeld in de rapportage van afgelopen jaar, besloot de VNVR in 2021 dat UNIFIL "tijdelijke en speciale maatregelen" zou nemen om de LAF te ondersteunen en bij te staan (Kamerstuk 29521, nr. 444). Met VNVR-resolutie 2650 werd deze taak voor zes maanden verlengd.

Militaire bijdrage

Nederland levert per rotatie één militaire genderadviseur. UNIFIL heeft in de afgelopen periode inspanningen geleverd om een band op te bouwen met de lokale bevolking en om hen te ondersteunen middels *civil-military cooperation* (CIMIC) activiteiten. De militaire genderadviseur heeft een adviserende rol op het gebied van de inzet van vrouwen binnen de operaties, CIMIC-activiteiten in lijn met VNVR-resolutie 1325 en informatievergaring door toepassing van een genderperspectief. De genderadviseur is onderdeel van bijna alle vergaderstructuren en draagt bij aan de *Operational Order* en diverse *Standard Operational Procedures* van UNIFIL. Daarnaast is de adviseur medeverantwoordelijk voor het genderbewustzijn op het hoofdkwartier en fungeert tevens als vertrouwenspersoon voor vrouwen op het hoofdkwartier en op bataljonsniveau. De adviseur houdt oog op het welzijn van de vrouwelijke militairen en zorgt voor verbetering van hun werk- en leefomstandigheden waar nodig.

2.3.2 UNDOF (Golan)

Voor de missie relevante ontwikkelingen

In de afgelopen rapportageperiode heeft zich opnieuw geweld voorgedaan op de Golanhoogte, inclusief een toename van militaire activiteiten en geweldsincidenten in het operatiegebied van UNDOF.

Eind 2014 heeft UNDOF zich vanwege de verslechterde veiligheidssituatie moeten terugtrekken van de Syrische zijde en een aantal werkzaamheden moeten staken. In 2018 heeft UNDOF met het weer in gebruik nemen van Camp Faouar in Syrië een eerste stap gezet naar een volledige terugkeer naar de Syrische zijde. In de afgelopen rapportageperiode is de presentie van UNDOF op een enkele observatiepost na weer

teruggebracht tot het niveau van voor 2014. De bewegingsvrijheid van UNDOF werd voor een gedeelte van de rapportageperiode beïnvloed door zowel de Israëlische als de Syrische autoriteiten. Zo beperkte Israël sinds maart 2020 het gebruik van de Qunaytirah-overgang door UNDOF en UNTSO vanwege COVID-19. Deze beperking is halverwege 2022 opgeheven.

Het mandaat van UNDOF wordt ieder half jaar behandeld door de VN Veiligheidsraad. Op 22 december 2022 heeft de VN Veiligheidsraad het mandaat met een half jaar verlengd tot 30 juni 2023.

Militaire bijdrage

Nederland heeft in de rapportageperiode met één liaisonofficier aan de UNDOF-missie bijgedragen. De liaisonofficier was binnen de missie verantwoordelijk voor informatie uitwisseling en coördinatie met de *Israel Defence Forces* (IDF) aan de A-zijde (Israël).

Zoals aan uw Kamer gemeld, beëindigt het kabinet de Nederlandse bijdrage aan UNDOF vanwege gebrek aan effectiviteit van de huidige inzet (Kamerstuk 29 251, nr. 446). De meerwaarde van deelname aan UNDOF lag voor Nederland onder andere in de informatiepositie die het verwierf met functies aan zowel de Syrische als Israëlische kant van de Golan. Nederland heeft in 2021 echter de *chief liaison*-functie aan de Syrische zijde aan de VN teruggegeven, vanwege herhaaldelijke afwijzing van Nederlandse kandidaten door Syrië. De einddatum van de Nederlandse bijdrage is in goed overleg met de VN vastgesteld op augustus 2023.

2.3.3 UNTSO (Israël, Libanon en de Golan)

Voor de missie relevante ontwikkelingen

Het sinds 1948 doorlopende VN-mandaat heeft een regionale invalshoek en stelt de missie in staat de UNTSO-waarnemers flexibel in te zetten. De UNTSO-waarnemers worden met name ingezet langs de bestandslijn op de door Israël bezette Golan hoogvlakte (*Observer Group Golan - OGG*) en de grens tussen Israël en Libanon (*Observer Group Lebanon*). De OGG is onderverdeeld in *Observer Group-Tiberias* en *Observer Group-Damascus*.

Militaire bijdrage

Nederland neemt sinds 1956 deel en was ook in de afgelopen rapportageperiode één van de grotere troepenleveranciers van UNTSO met een nationaal kader van twaalf militairen. Op verzoek van het hoofd van de missie werd voor één Nederlandse militair, werkzaam binnen de persoonlijke staf van het hoofd van de missie, de initiële uitzendingduur met zes maanden verlengd.

De militairen waren werkzaam als *United Nations Military Observer*, als stafofficier binnen de diverse *Observer Group* hoofdkwartieren of als stafofficier binnen de staf van het UNTSO hoofdkwartier in Jeruzalem. De senior stafofficier, tevens *Senior National Representative* (SNR), was tot en met januari 2023 werkzaam als *Chief Liaison Officer* in Cairo. De Nederlandse militairen hebben bijgedragen aan het toezicht op de voorwaarden van de wapenstilstand. Vanaf oktober 2023 is Nederland voornemens de positie van plaatsvervangend hoofd en chef-staf van UNTSO voor de duur van twee jaar invullen.

2.3.4 USSC (Jeruzalem en Ramallah)

USSC is een door de VS gecoördineerde missie met deelname van Canada, Verenigd Koninkrijk, Nederland, Italië, Polen, Bulgarije, Griekenland en Turkije en richt zich op professionalisering van de Palestijnse veiligheidssector. De missie bestaat uit grofweg drie onderdelen: een Amerikaans en een Canadees team in Jeruzalem en een Brits-geleid team in Ramallah. De commandant USSC is een Amerikaanse luitenant-generaal die formeel ook de Britse en Canadese contingenten aanstuurt.

Voor de missie relevante ontwikkelingen

In de afgelopen periode was een duidelijke escalatie van geweld zichtbaar op de Westelijke Jordaanoever, waar aan beide zijden een toenemend aantal slachtoffers viel als gevolg van IDF operaties, Palestijnse aanslagen en kolonistengeweld.

Als gevolg van de inval van de IDF in Jenin op 26 januari 2023 heeft Mahmoud Abbas, de president van de Palestijnse Autoriteit (PA), aangekondigd de veiligheidssamenwerking met Israël stop te zetten. In de dagen en weken na het besluit ontvouwde zich een reeks van geweldsincidenten. Hoewel er verschillende inspanningen zijn om de twee partijen weer aan tafel te krijgen, versterkt het ontbreken van effectieve veiligheidssamenwerking vooralsnog de risico's op verhoogde spanning.

Deze spanningen vormen onderdeel van de context waarin USSC opereert. USSC richt zich op het professionaliseren van de Palestijnse veiligheidssector. Daarmee tracht USSC bij te dragen aan de levensvatbaarheid van een toekomstige stabiele Palestijnse staat, en de bevordering van de realisatie van een twee-staten oplossing. USSC heeft tevens een liaisonfunctie in de bevordering van de samenwerking tussen de Palestijnse en de Israëliëse veiligheidssector. De werkzaamheden van USSC richten zich in het algemeen op de veiligheidssituatie in de Palestijnse Gebieden, onder andere door het trainen van Palestijnse veiligheidstroepen in het handhaven van de openbare orde.

Militaire en/of civiele bijdrage

Het creëren van samenhang binnen de missie verloopt moeizaam. Er is in de praktijk regelmatig sprake van los-opererende onderdelen, met verschillende politieke belangen en strategische doelen. Dit is vanuit operationeel opzicht een suboptimale wijze van inzet. Nederland is als enige bijdragende partner in alle missie onderdelen vertegenwoordigd. Mede door de reisbeperkingen vanwege de weerbarstige veiligheidssituatie in het operatiegebied en de afstand tussen de verschillende missie-onderdelen vergt het een permanente inspanning om de integratie van het Nederlandse personeel op zowel logistiek/operationeel als strategisch/tactisch niveau te realiseren. De missie is steeds meer van *train & equip* naar institutionele en strategische capaciteitsopbouw gegaan met het oog op het bereiken van duurzame resultaten. Tot op heden ziet Nederland echter geen duurzame resultaten.

Nederland nam gedurende de rapportageperiode per rotatie deel met twee civiel experts, drie militairen en één politiefunctionaris. In lijn met de reorganisatie van de missie is in 2022 de Nederlandse inzet in USSC aangepast, met het doel de Nederlandse bijdrage aan de missie effectiever in te zetten. Hierdoor sluit de Nederlandse inzet in USSC beter aan op het bredere Nederlandse beleid in de Palestijnse Gebieden. De hoofdthema's van de Nederlandse inzet zijn *Rule of Law*, *Human Rights*, *Gender* en *Community Policing* als onderdeel van *Law Enforcement*. Met de aanpassing levert de politie sinds augustus 2022 voor het eerst een personele bijdrage aan USSC. De politiefunctionaris geeft advies, voorlichting en training aan Palestijnse politiefunctionarissen en heeft daarnaast als taak om het concept van gebiedsgebonden politiezorg (*community policing*) binnen USSC verder uit te rollen. Onderdeel van de

taakuitvoering van de Nederlandse politiefunctionaris is het bezoeken van de Palestijnse vluchtelingenkampen om onder meer het aanwezige hogere politiekader te adviseren over de toepassing van *community policing*.

Sinds juli 2022 geeft een Nederlandse civiel expert leiding aan de nieuwe directie *Human Rights & Rule of Law*. Tevens zal Nederland vanaf de tweede helft van 2023 voor één jaar de militaire functie van *Director Support* binnen het *Law Enforcement Directorate* gaan vervullen. Met het vervullen van deze beide rollen bekleedt Nederland strategische en sturende functies binnen de missie. USSC maakt een transformatie door van een missie met een militair karakter naar een missie met meer civiele en politiecomponenten. Het bleek gedurende de rapportageperiode een uitdaging om een civiel geleid directoraat in de missie te integreren en effectief samen te werken met de militair geleide directoraten door de verschillende belangen, structuren en werkmethoden binnen USSC.

2.3.5 Golfregio

2.3.5.1 EMASoH

Rationale Nederlandse bijdrage

De incidenten in 2019 in de Straat van Hormuz en de Golf van Oman tastten het vertrouwen aan in vrije doorvaart door de Straat van Hormuz, met potentieel grote gevolgen voor regionale veiligheid en stabiliteit, de wereldeconomie en Nederlandse reders. Dit raakte direct Nederlandse veiligheids- en economische belangen. Het bevorderen van regionale stabiliteit en de vrije en veilige doorvaart van het maritieme verkeer in dit gebied is dan ook in het Nederlands belang. Drie jaar geleden is de *European-led Maritime Awareness in the Strait of Hormuz* (EMASoH) opgericht, die zich richt op de versterking van de maritieme veiligheid in de Golfregio. Nederland draagt sinds de oprichting bij aan de missie, die bestaat uit een operationeel spoor (militaire middelen) en een diplomatiek spoor (het vergroten van draagvlak voor de missie en onderling vertrouwen in de regio). De missie zet in op de-escalatie van de regionale spanningen en preventie van (maritieme) incidenten. Hiermee hanteert de missie, conform Nederlandse uitgangspunten, een multidimensionale en geïntegreerde aanpak ter bevordering van de maritieme veiligheid in de Golfregio.

Voor de missie relevante ontwikkelingen

In mei 2022 zijn er twee Griekse tankers door Iran in beslag genomen en daarnaast hebben in november 2022 en februari 2023 droneaanvallen op olietankers plaatsgevonden. Daarbuiten zijn er de afgelopen periode weinig grootschalige maritieme incidenten in de Golf geweest en was de militaire situatie relatief kalm. De situatie in de Golfregio blijft evenwel gespannen en veranderlijk, zoals ook de bovengenoemde incidenten illustreren.

Het mandaat van EMASoH is begin december 2022 verlengd tot en met 31 december 2023 om voldoende tijd te geven aan de discussie over de toekomstvorm van EMASoH. Er wordt gesproken over een mogelijke fusie met EU-initiatieven in de regio, namelijk EUNAVFOR Atalanta en/of de EU *Coordinated Maritime Presence* (CMP). Het nationaal kader van EMASoH loopt af op 31 juli 2023. Vanwege de bijdrage die EMASoH levert aan de veiligheidssituatie in de Golfregio en in afwachting van de uitkomst van de toekomstdiscussie over EMASoH verlengt het kabinet het nationaal kader van twee stafofficieren voor EMASoH met een jaar tot 31 juli 2024.

Militaire bijdrage

In de rapportageperiode heeft Nederland per rotatie met twee stafofficieren bijgedragen aan EMASoH op het *Force Headquarters* in Abu Dhabi, een *public affairs officer* en een inlichtingenofficier. Van maart tot en met juni 2022 was het commando van de militaire component van EMASoH in handen van België en Nederland, waarbij België de commandant leverde en Nederland de plaatsvervanger. Tevens leverde Nederland in deze periode één onderofficier voor het operatiecentrum. In de periode januari tot en met juni 2023 is de Nederlandse bijdrage aan EMASoH tijdelijk uitgebreid met één onderofficier. Deze persoon zal gedurende deze periode de staf op het *Force Headquarters* ondersteunen in het kader van de commandovoering van België.

Met de bijdrage aan EMASoH toont Nederland zich solidair met de Europese bondgenoten, en draagt het bij aan een Europa dat verantwoordelijkheid neemt voor het belang van veilige doorvaart in de Golf van Oman en de Straat van Hormuz. Tevens bevordert het kabinet hiermee de Nederlandse informatiepositie in een belangrijke (economische) regio.

2.4 Afrika

2.4.1 Sahel Regio en West-Afrikaanse kuststaten

Rationale en samenhang Nederlandse bijdragen

De politieke en veiligheidssituatie in de Sahelregio is de afgelopen jaren verder verslechterd. Belangrijke grondoorzaken van de instabiliteit zijn onder andere langdurige armoede, chronische voedselonzekerheid, klimaatverandering, conflicten tussen gemeenschappen en afwezigheid van de overheid. Daarnaast biedt de diepgewortelde onvrede onder delen van de bevolking een voedingsbodem voor de verspreiding van extremistisch gedachtegoed en rekrutering door jihadistische organisaties, gelieerd aan ISIS en Al-Qaïda. Tevens is de Sahel in toenemende mate een arena van geopolitieke competitie, waar mogendheden als Rusland activiteiten ontplooiën die indruisen tegen de Nederlandse en Europese waarden en belangen. De expansie van instabiliteit naar en de manifestatie van extremisme in de West-Afrikaanse kuststaten brengt bovendien risico's met zich mee voor de lokale bevolking, en kan schadelijk zijn voor de Nederlandse en Europese belangen aldaar.

De Nederlandse veiligheidsinzet is erop gericht dat de Sahellanden op lange termijn de veiligheid en stabiliteit in hun eigen regio kunnen waarborgen. Daarmee wil het kabinet proactief bijdragen aan het tegengaan van terroristische dreiging, georganiseerde misdaad (zoals wapen-, drugs- en mensensmokkel/handel) en irreguliere migratiestromen. Daarnaast wil het kabinet tegenwicht bieden aan destabiliserende invloeden en bijdragen aan het beschermen van de burgerbevolking.

Op middellange termijn heeft de Nederlandse veiligheidsinzet in de Sahel als doel verdere destabilisering in de Sahelregio tegen te gaan, en verdere expansie van instabiliteit naar en de manifestatie van extremisme in West-Afrikaanse kuststaten te beperken (*containment*). Capaciteitsopbouw, professionalisering en accountability van lokale veiligheidsactoren en eventuele operationele ondersteuning moeten vorm krijgen in geïntegreerde meerjarige programma's. Dit helpt om duurzaam effect te verkrijgen, het vertrouwen van de bevolking in de staat te herstellen, alsook om een geloofwaardig tegenwicht te kunnen bieden aan verschillende destabiliserende actoren die veelvuldig

betrokken zijn bij mensenrechtenschendingen en geweld tegen de lokale bevolking. Samenwerking met strategische partners en regionale veiligheidsorganisaties is daarvoor essentieel.

Zoals omschreven in de Kamerbrief 'Nederlandse veiligheidsinzet in de Sahel en West-Afrikaanse Kuststaten na 2022' van 25 november 2022 (Kamerstuk 25 921, nr. 456), heeft het kabinet eind vorig jaar besloten om de militaire en civiele bijdragen aan de VN-missie *Multidimensional Integrated Stabilization Mission* in Mali (MINUSMA), de *European Union Training Mission* (EUTM) Mali en de *European Union Capacity Building Mission* (EUCAP) Sahel (Mali en Niger) te verlengen tot en met juni 2024. Daarnaast leverde Nederland gedurende de rapportageperiode een bijdrage aan training en capaciteitsopbouw middels deelname aan het *Global Peace Operations Initiative* (GPOI). Nederland leverde ook een bijdrage aan Taakgroep Takuba, een Fransgeleide multinationale taakgroep gericht op advisering, assistentie en begeleiding van de Malinese strijdkrachten, tot aan de beëindiging van deze Taakgroep in juli 2022.

Tevens informeert het kabinet uw Kamer in deze rapportage over de uitkomsten van de interne beoordeling van MINUSMA, zoals toegezegd in het schriftelijk overleg van 22 december 2022 (Kamerstuk 29521, nr. 457).

2.4.1.1. MINUSMA (Mali)⁸

Voor de missie relevante ontwikkelingen

Op 29 juni 2022 werd het mandaat van de missie met een jaar verlengd tot 30 juni 2023 (VNVR-resolutie 2640). Het troepenplafond van 13.289 militairen en 1.920 politiefunctionarissen bleef gehandhaafd. Ook de strategische prioriteiten van de missie bleven ongewijzigd, namelijk ondersteuning van de implementatie van het Malinese vredesakkoord en de politieke transitie, en ondersteuning van een politiekgeleide strategie gericht op het beschermen van de burgerbevolking, het tegengaan van geweld tussen gemeenschappen en de terugkeer van de staat in centraal Mali. Het nieuwe mandaat verwijst expliciet naar de opgelegde beperkingen in de bewegingsvrijheid van de missie, schendingen van de *Status of Forces Agreement* (SOFA), het belang van het tegengaan van des- en misinformatie, en veroordeelt de inzet van huurlingen en mensenrechtenschendingen. Deze punten werden ook uitgebreid opgenomen in de driemaandelijke rapportages over de missie van de Secretaris-Generaal van de VN (SGVN).

Interne beoordeling MINUSMA

In het hernieuwde mandaat verzocht de VN-Veiligheidsraad om een interne beoordeling (*internal review*) van MINUSMA, waarbij wordt ingegaan op de uitvoerbaarheid van het mandaat. Deze beoordeling is op 16 januari 2023 door de SGVN gepubliceerd en gaat onder meer in op de politieke- en veiligheidsontwikkelingen, de veiligheidsarchitectuur van Mali, de belangrijkste resultaten van en uitdagingen voor MINUSMA, de consultaties met verschillende belanghebbenden en de mogelijke scenario's voor een eventuele herziening van de missie.

De SGVN concludeert onder meer dat implementatie van het Vredesakkoord langzaam verloopt, mede vanwege het grote wantrouwen tussen de verschillende partijen. Wat betreft de politieke transitie, heeft MINUSMA de bemiddeling tussen Mali en ECOWAS ondersteund en zal de missie ook de voorbereidingen voor het verkiezingsproces

⁸ Afgelopen jaar ontving uw Kamer de kabinetsreactie op de IOB-eindevaluatie over de Nederlandse bijdrage aan MINUSMA tussen 2014 en 2019 (Kamerstuk 29521, nr. 451).

ondersteunen. De SGVN concludeert tevens dat de mandaatuitbreiding in 2019 MINUSMA heeft overbelast: het geografisch gebied werd uitgebreid terwijl de capaciteiten van de missie gelijk bleven. De missie is hierdoor niet in staat geweest het volledige mandaat te implementeren, waardoor de kritiek van de Malinese autoriteiten en bevolking op de missie is toegenomen. De SGVN schrijft dat MINUSMA een vredesmissie is in een gebied waar geen vrede te bewaren is.

In het rapport wordt beschreven dat de Malinese veiligheidsarchitectuur over de periode van medio 2021 tot en met eind 2022 ingrijpend is veranderd. De relatie tussen Mali en Rusland is versterkt, en de betrekkingen van Mali met Frankrijk en andere landen verslechterden na de aanvang van de samenwerking tussen de Malinese strijdkrachten en de PMC Wagner Group. De Malinese transitieautoriteiten legden tevens aanvullende eisen en beperkingen op aan MINUSMA, wat leidde tot aanpassingen in bestaande coördinatie- en samenwerkingsvormen tussen de Malinese transitieoverheid en de missie.

De beëindiging van onder meer de Franse CT-operatie Barkhane, Taakgroep Takuba, en de operaties van de G5 Sahel hebben een veiligheidsvacuüm gecreëerd. Het ontbreken van essentiële capaciteiten en de op handen zijnde terugtrekking van sommige troepenleverende landen heeft de uitdagingen voor MINUSMA verder vergroot. De SGVN concludeert dat, gezien deze achtergrond en rekening houdend met de toenemende asymmetrische dreigingen, de huidige situatie onhoudbaar is en dat de rol en verantwoordelijkheden van MINUSMA moeten worden herzien.

De SGVN stelt dat het vermogen van MINUSMA om haar mandaat effectief uit te voeren, afhangt van vier randvoorwaarden (parameters), namelijk: 1) voortgang in de politieke transitie, in overeenstemming met het verkiezingstijdschema zoals opgesteld door de transitieautoriteiten; 2) voortgang bij de implementatie van het Vredesakkoord; 3) bewegingsvrijheid, ook voor inlichtingen-, bewakings- en verkenningmiddelen die cruciaal zijn voor de veiligheid van de blauwhelmen; en 4) het vermogen om het volledige mandaat van de Veiligheidsraad uit te voeren, inclusief mensenrechtenbepalingen. Daarnaast stelt de SGVN dat MINUSMA de volledige steun van alle VN-lidstaten nodig heeft om onder andere de bestaande, langdurige capaciteitslacunes op te vullen en het vereiste geüniformeerde personeel te leveren.

Op basis van deze randvoorwaarden schetst de SGVN drie scenario's voor de toekomstige samenstelling en omvang van de missie. Het eerste scenario beschrijft een capaciteitsverhoging door uitbreiding van het geüniformeerd personeel om volledige mandaatimplementatie mogelijk te maken. Het tweede scenario beschrijft hoe met de huidige capaciteit, bestaande middelen anders kunnen worden ingezet om de missie effectiever te maken. De missie zou de huidige middelen kunnen optimaliseren door een keuze te maken tussen ofwel het behoud van de huidige mandaatprioriteiten, ofwel door zich te richten op de implementatie van het Vredesakkoord. Indien niet aan de randvoorwaarden wordt voldaan, beschrijft de SGVN een derde scenario: het terugtrekken van het geüniformeerd personeel uit MINUSMA en omvorming naar een speciale politieke missie. De herbeoordeling van het mandaat van MINUSMA vindt plaats in juni 2023.

Militaire en civiele bijdrage

Force Commander

Van januari 2022 tot en met januari 2023 gaf de Nederlandse luitenant-generaal Matthijssen als *Force Commander* (FC) leiding aan de militaire component van

MINUSMA. Voor de duur van zijn commandovoering leverde Nederland tevens vijftien personen aan de staf van MINUSMA.

C-130 transportvliegtuig

Van november 2021 tot en met mei 2022 droeg Nederland aan MINUSMA bij met een C-130 transportvliegtuig, inclusief bemanning en ondersteunende staf (circa negentig personen). Met deze inzet voorzag Nederland de missie van kritieke en schaarse luchttransportcapaciteit. Het kabinet ondersteunde met deze bijdrage MINUSMA in het uitvoeren van haar gemandateerde taken behoeve van veiligheid en stabiliteit in Mali. Nederland maakte met deze bijdrage deel uit van een multinationaal rotatieschema, gecoördineerd door Noorwegen. In april 2022 is uw Kamer geïnformeerd over het verzoek van de VN om de Nederlandse bijdrage te verlengen. Deze verlenging bleek niet haalbaar, omdat de C-130 benodigd was in het gereedstellingsproces van het tactisch luchttransport van Defensie (Kamerstuk 21501-02, nr. 2480 d.d. 15 april 2022). Het rotatieschema is na afloop van de Nederlandse deelname buiten werking geraakt vanwege het gebrek aan opvolging. In november 2022 heeft Noorwegen het kamp, waar het rotatiemechanisme gehuisvest was, gesloten en overgedragen aan de VN. De Nederlandse inzet met de C-130 en bijbehorende eenheid wordt momenteel geëvalueerd door de Directie Internationaal Onderzoek en Beleidsbeoordeling (IOB), de onafhankelijke evaluatiedienst van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Naar verwachting zal uw Kamer deze evaluatie en kabinetsreactie in de tweede helft van het jaar ontvangen.

Individuele inzet MINUSMA

Naast de inzet van Nederland met de FC en het C-130 transportvliegtuig, leverde Nederland ook stafpersoneel aan de missie. Het nationale kader voor de bijdrage aan MINUSMA betrof in de rapportageperiode zes militairen en tien *Individual Police Officers* (IPO).

De politiefunctionarissen waren geplaatst in Bamako en Mopti en hielden zich onder andere bezig met het vergaren van missierelevante informatie, het verzorgen van trainingen, het geven van advies over *community policing* en het vervullen van een liaison rol binnen het *joint operations center* van MINUSMA. De bescheiden Nederlandse politieke bijdrage wordt door de Malinese *counterparts* goed ontvangen. Vanwege zorgen omtrent de medische afdekking en veiligheid konden de functionarissen in Mopti hun werk tussen augustus en oktober tijdelijk niet volledig uitvoeren. De werkzaamheden zijn halverwege oktober 2022 hervat.

Informeel verzoek gevechtshelikopters

Tot slot is uw Kamer in juni geïnformeerd dat Nederland, na een informeel verzoek van Duitsland en de VN, heeft afgezien van een additionele inzet in MINUSMA met gevechtshelikopters (Kamerstuk 29521-446, d.d. 17 juni 2022).

2.4.1.2 EUTM (Mali)

Voor de missie relevante ontwikkelingen

Mali

Op 11 april 2022 besloten de EU-lidstaten tot opschorting van de meest gevoelige activiteiten van de EU-veiligheidsinzet in Mali, waaronder de voorziene steun aan het Malinese leger onder de Europese Vredesfaciliteit die was aangenomen in december 2021. Dit besluit volgde op een verdere verslechtering van de politieke en veiligheidssituatie in Mali. De Malinese transitieautoriteiten gaven geen noodzakelijke

garanties ten aanzien van het vrij functioneren van de EU-missies binnen hun mandaat, en evenmin ten aanzien van de omgang met milities en private militaire ondernemingen, zoals de PMC Wagner Group. Daarbij werden de gerapporteerde mensenrechtenschendingen door het Malinese leger, waarbij ook Russische paramilitairen betrokken waren, meegewogen (Kamerstuk 21 501-02, nr. 2480).

In het kader van de EU strategische herziening van het vijfde mandaat van EUTM Mali in 2022, is deze opschorting dat najaar uitgebreid tot alle operationele trainingsactiviteiten van EUTM Mali aan het Malinese leger, de Nationale Garde en de Gendarmerie. De missiestructuren zijn hierop aangepast. EUTM Mali richt zich sinds de strategische herziening alleen nog op educatie en advies en is als gevolg daarvan aanzienlijk in omvang gereduceerd. Het herziene missiemandaat en de operationele planning zijn op 17 oktober 2022 vastgesteld in de Raad Buitenlandse Zaken. Het kabinet heeft eind 2022 besloten om het nationale kader van EUTM Mali (6 personen) te verlengen voor de periode van achttien maanden tot en met 30 juni 2024 (Kamerstuk 29521, nr. 456). In de loop van 2023 zal de EU bezien of de aanpassingen van het missiemandaat de gewenste effecten hebben en wat de operationele implicaties zijn.

Niger en Burkina Faso

In 2020 besloot de EU in het kader van het vijfde mandaat dat onder de paraplu van het EUTM Mali-mandaat ook trainingsactiviteiten in de andere G5-Sahellanden mochten worden ontplooid. Zo werd per 2021 het Duitse bilaterale trainingsprogramma voor Nigerese *Special Operations Forces* (SOF), de zgn. 'operatie Gazelle', onder EUTM gevoegd. Deze EUTM-trainingsactiviteiten in Niger liepen tot en met het najaar van 2022. Inmiddels is in nauwe samenspraak met Niger een eigenstandige militaire partnerschapsmissie (EUMPM) opgezet (Kamerstuk 21501-02, nr. 2615, d.d. 24 februari). De voorziene EU-trainingsactiviteiten in Burkina Faso hebben vanwege de politieke ontwikkelingen in Burkina Faso in 2022 geen vervolg gehad.

Militaire bijdrage

Nederland heeft in de rapportageperiode eenentwintig militairen ingezet in EUTM Mali. Per rotatie waren vier militairen als stafofficier werkzaam binnen de staf van EUTM Mali op het *Mission Headquarters* (MHQ) in Bamako. Zij ondersteunen de *Mission Force Commander* met stafcapaciteit op het gebied van *Force Protection*, medisch, financiën en informatiemanagement. Tot en met maart 2022 waren twee militairen werkzaam als trainer binnen de *Educational and Training Task Force* (ETTF) in Koulikoro *Training Centre* (KTC) op het gebied van logistiek en *counter-IED*. Sinds de vaststelling van het herziene missiemandaat van EUTM Mali vult Nederland nog vier stafposities.

2.4.1.3 Taakgroep Takuba (Mali)

Voor de missie relevante ontwikkelingen

Taakgroep Takuba was een multinationale coalitie onder de regionale Franse antiterrorismeoperatie Barkhane die lokaal samenwerkte met Malinese partnereenheden om de invloed van terroristische groeperingen in de Liptako-Gourma-regio te bestrijden. Taakgroep Takuba beoogde de Malinese strijdkrachten door middel van advisering, assistentie en begeleiding te ondersteunen.

Op 17 februari 2022 is uw Kamer geïnformeerd over het gezamenlijke besluit van Takuba-partners om de inzet van Taakgroep Takuba in Mali te beëindigen (Kamerstuk 29521, nr. 440). De operaties van Taakgroep Takuba in Mali zijn vervolgens in juni 2022 beëindigd. Medio augustus vertrokken de laatste Franse troepen, onderdeel van

Operatie Barkhane, uit Mali. Als gevolg van het vertrek van Taakgroep Takuba uit Mali werd de taakgroep grotendeels ontbonden. Enkel het *Special Operations Planning Liaison Element* (SOPLE) bleef actief en verhuisde naar het hoofdkwartier van de Franse Operatie Barkhane in Tsjaad.

Met de beëindiging van de operaties van Taakgroep Takuba hield de Nederlandse bijdrage aan deze missie de facto op te bestaan. In oktober 2022 werd de laatste Nederlandse stafofficier uit de missie teruggetrokken. Nederland heeft sinds januari 2023 geen nationaal kader meer voor deelname aan Taakgroep Takuba (Kamerstuk 29521, nr. 456, d.d. 25 november 2022).

Militaire bijdrage

Het nationale kader voor deelname aan de Taakgroep Takuba bestond in de rapportageperiode uit twee militairen per rotatie. Daarnaast droeg Nederland bij aan de operationele kosten van de missie. De Nederlandse militairen vervulden de functies van staf- en inlichtingenofficier binnen het SOPLE van Takuba. Daarnaast droegen zij bij aan de *redeployment* van Taakgroep Takuba uit Mali, initieel vanuit het Takuba hoofdkwartier (Mali) en later vanuit het Barkhane hoofdkwartier (Tsjaad).

2.4.1.4 GPOI (Burkina Faso en Togo)

Rationale Nederlandse bijdrage

Het *Global Peace Operations Initiative* (GPOI) is een wereldwijd programma van het US State Department met een focus op het Afrikaanse continent. GPOI voorziet in training van eenheden van de partnerlanden ter voorbereiding op inzet in VN-missies in Afrika en AU-vredesmissies. De doelen van GPOI zijn het verbeteren van infrastructuur van de trainingscentra, de opbouw van een lokaal trainingskader en het verzorgen van *pre-deployment*-trainingen. Op deze manier vergroot het programma de operationele en trainingscapaciteiten van landen die bereid zijn bij te dragen aan vredesmissies, zodat het mandaat van vredesmissies effectiever kan worden uitgevoerd.

Nederland draagt sinds 2007 bij aan GPOI en is vaste partner van de VS in dit programma. Per 2022 startte een nieuwe fase van het partnerschap dat in ieder geval tot en met 2024 wordt gecontinueerd in de Sahelregio en de West-Afrikaanse kuststaten, ten behoeve van inzet van troepen uit deze landen in met name MINUSMA. De Nederlandse steun bestaat uit een jaarlijkse financiële bijdrage van 3,5 miljoen euro en een militaire bijdrage met trainers van het ministerie van Defensie.

Financiële/militaire bijdrage

In de rapportageperiode heeft Nederland onder andere financieel bijgedragen aan de training van troepen in Tsjaad en met vier Nederlandse trainers aan trainingen in Togo. Deze trainingen zijn succesvol afgesloten en konden op waardering rekenen van de VS en de betrokken landen. De eerder voorziene financiële en trainingsbijdragen aan Burkina Faso zijn in nasleep van de staatsgreep van januari 2022 opgeschort. Voor 2023 heeft Nederland het voornemen om, in samenspraak met de VS, bij te dragen met Nederlandse trainers in Togo en mogelijk in Ivoorkust. Dit hangt af van de bijdrage die deze of andere landen in de regio in 2023 en 2024 voorzien aan VN- en AU-vredesmissies. Een verlenging van het partnerschap met de VS na 2024 wordt onderzocht.

2.4.1.5 PAWA (Senegal)

Het kabinet maakt van de gelegenheid gebruik om uw Kamer te informeren over de recente ontwikkelingen rondom het *Partnership for Actions in West Africa* (PAWA). PAWA was een samenwerkingsverband onder leiding van Frankrijk en gevestigd in Dakar (Senegal) bedoeld voor betere afstemming van de internationale militaire inspanningen in de regio en het opbouwen van een strategisch inlichtingenbeeld van gewelddadige extremistische groeperingen in West-Afrika. Nederland zou op verzoek van Frankrijk vanaf begin 2021 voor initieel een jaar met twee militairen aan PAWA deelnemen (Kamerstuk 29521, nr. 414, d.d. 23 september 2020).

In oktober 2021 werd uw Kamer geïnformeerd dat de planning vertraging had opgelopen wegens het uitblijven van de benodigde overeenkomsten tussen Frankrijk en Senegal (Kamerstuk 29 521, nr. 426, d.d. 15 oktober 2021). Op 8 maart 2023 heeft Frankrijk PAWA in Senegal beëindigd. Het initiatief wordt in aangepaste vorm onder de naam *Allied Strategic Coordination Cell* (ASCC) in Parijs gehuisvest. Met deze verplaatsing vervalt een belangrijke grond voor Nederlandse deelname, namelijk de coördinatie van militaire activiteiten met partners in West-Afrika. Hierdoor acht het kabinet het niet langer doelmatig een permanente bijdrage te leveren. Nederland zal wel betrokken blijven bij het ASCC in Parijs, onder andere via de reeds aanwezige Nederlandse liaisonofficier binnen de Franse defensiestaf.

2.4.2 Libië

2.4.2.1 EULPC (Libië)

Rationale Nederlandse bijdrage

Libië bevindt zich sinds de burgeroorlog en de val van Khaddafi in 2011 in een zeer instabiele situatie. Een duurzame politieke oplossing die leidt tot stabiliteit in Libië dient ook Nederlandse en Europese belangen, zoals stabiliteit aan de Europese zuidgrens, het tegengaan van irreguliere migratie en het bestrijden van terrorisme en georganiseerde misdaad. Nederland ondersteunt daartoe het door de VN-gefaciliteerde politiek proces. Ook levert Nederland een militaire bijdrage aan de veiligheidsinzet in Libië via deelname aan de *European Union Liaison and Planning Cell* (EULPC).

Voor de missie relevante ontwikkelingen

EULPC ondersteunt de EU- en VN-activiteiten in Libië middels het verzamelen van informatie, het verzorgen van *situational awareness* en het uitvoeren van analyses op gebied van veiligheid en militaire aangelegenheden. De EULPC is gehuisvest bij de EU-delegatie voor Libië, die sinds april 2019 vanuit Tunesië opereert wegens de veiligheidssituatie in Libië. De huidige veiligheidssituatie laat het toe om te werken aan relocatie van EULPC van Tunis naar Tripoli.

Militaire bijdrage

Nederland heeft in de rapportageperiode acht militairen ingezet in EULPC. Nederland droeg gedurende de rapportageperiode per rotatie bij aan EULPC met één stafofficier in de functie van senior planningsfunctionaris en één *European Gendarmerie Force* (EGF) *police expert*. De planningsfunctionaris hield zich bezig met de coördinatie van analyseproducten van EULPC. Met de inzet van deze functionarissen heeft Nederland zijn informatiepositie met betrekking tot de situatie in Libië gehandhaafd.

2.4.2.2 EUNAVFOR MED Irini

Zoals vermeld in de Kamerbrief inzake samenhangende Nederlandse inzet in missies en operaties (Kamerstuk 29 521, nr. 446) heeft het kabinet besloten de Nederlandse bijdrage aan *European Union Naval Force Mediterranean* (EUNAVFOR MED) Irini te beëindigen omdat de missie haar primaire taak (handhaving van het wapenembargo dat geldt voor Libië) onvoldoende effectief kan uitvoeren, wegens een gebrek aan capaciteit en het gegeven dat niet alle in het missiegebied betrokken actoren het mandaat van Irini accepteren. Sinds november 2022 levert Nederland geen militairen meer aan de operatie. Gedurende de rapportage periode heeft Nederland in totaal zes militairen ingezet in het hoofdkwartier in Rome.

2.4.3 Somalië en piraterijbestrijding

2.4.3.1 EUNAVFOR Atalanta

Rationale Nederlandse bijdrage

In maart 2019 is uw Kamer geïnformeerd over de Nederlandse inzet in Somalië en op het gebied van piraterijbestrijding (Kamerstuk 29521, nr. 376). Met de bestrijding van piraterij draagt Nederland bij aan de handhaving van de internationale rechtsorde. Piraterij raakt bovendien de economische veiligheid van Nederland. Het is een strategisch Nederlands belang om onze handelsroutes en de toegang tot grondstoffen veilig te stellen. Jaarlijks varen 20.000 tot 30.000 schepen langs de Hoorn van Afrika, waarvan een substantieel deel op weg is naar de haven van Rotterdam. Nederland beoogt een duurzame bestrijding van piraterij, die gericht is op het aanpakken van grondoorzaken en het versterken van de maritieme veiligheid. Vanuit dit perspectief leverde Nederland in de rapportage periode een bijdrage aan *EU Naval Force* (EUNAVFOR) Atalanta.

Voor de missie relevante ontwikkelingen

In het najaar van 2022 heeft de Europese Raad het mandaat voor de missie met twee jaar verlengd tot 31 december 2024. Hierbij is de *Area of Operation* van de missie vergroot naar de volledige Rode Zee als onderdeel van een bredere maritieme veiligheidsstructuur. De primaire taak van Atalanta betreft piraterijbestrijding en bescherming van kwetsbare scheepvaart, waaronder noodhulptransporten van het *World Food Programme* (WFP) en bevoorradingsschepen voor de missie van de Afrikaanse Unie (ATMIS). In maart 2022 is de VNVR-resolutie 2608 inzake anti-piraterij verlopen, waardoor Atalanta op dit moment zonder expliciete toestemming van de Somalische autoriteiten niet kan optreden in de territoriale wateren van Somalië. Wel kan door Atalanta worden opgetreden op open zee.

Sinds de herziening van het EU-mandaat in het najaar van 2022 zijn er secundaire taken opgenomen in het mandaat. Hiermee is het takenpakket van Atalanta uitgebreid met de bestrijding van andere vormen van maritieme criminaliteit. Nederland heeft een voorbehoud geplaatst bij de drugstaak, omdat deze niet binnen de Nederlandse jurisdictie valt. Dit betekent dat Nederland deze taak bij eventuele deelname van schepen en/of helikopters niet zelf kan uitvoeren. Ook is tijdens de herziening van het EU-mandaat in het najaar van 2022 de wens uitgesproken om verdere samenwerking en synergiën met EMASoH te onderzoeken. Hierover vinden momenteel gesprekken plaats. Het nationaal kader van Atalanta loopt af op 31 juli 2023. Vanwege de bijdrage die Atalanta levert aan de veiligheidssituatie in de Hoorn van Afrika en in afwachting van de uitkomst van de discussie over mogelijke integratie met EMASoH verlengt het kabinet

het nationaal kader van twee stafofficieren en één POLAD voor Atalanta met een jaar tot 31 juli 2024.

Militaire- en civiele bijdrage

De Nederlandse bijdrage aan Atalanta bestond in de rapportageperiode per rotatie uit twee stafofficieren op het *Operational Headquarters* (OHQ) in Rota (Spanje) en één politiek adviseur (POLAD), gestationeerd op het missiekantoor in Nairobi (Kenia). De POLAD behartigde de belangen van de missie in de regio, onder andere door het onderhouden van contacten met partners en het versterken van de synergie tussen Atalanta en de andere (EU-)missies in de regio. De stafofficieren op het OHQ hebben de informatiepositie van Nederland geborgd. Met deze bijdrage is tevens betrokkenheid getoond van Nederland bij deze EU-missie en worden de economische belangen in deze regio behartigd.

2.5 Internationale hoofdkwartieren

Andere hoofdkwartieren waar Nederlandse militairen in de rapportage periode ter ondersteuning van missies en operaties geplaatst waren betroffen *United States Central Command* (USCENTCOM) te Tampa en *Combined Maritime Forces* (CMF) in Bahrein. Vanuit USCENTCOM wordt de anti-ISIS coalitie en de brede veiligheidsinzet in Irak ondersteund, en vanuit CMF o.a. piraterijbestrijding om zo een vrije doorvaart voor koopvaardij schepen te genereren. Het veilig- en vrijhouden van de scheepvaartroutes in deze regio dient een economisch belang.

Militaire bijdrage

In USCENTCOM heeft Nederland permanent twee staffunctionarissen geplaatst. Daarnaast levert Nederland per rotatie één stafofficier als *Assistant Chief of Staff* (ACOS) en één stafonderofficier aan CMF. Besloten is om deze bijdrage uit te breiden met één extra onderofficier. CMF is een groot internationaal maritiem samenwerkingsverband en bestiert een viertal *Combined Task Forces* (CTF) die verantwoordelijk zijn voor o.a. de maritieme veiligheid en bestrijding van illegale activiteiten en anti-piraterij; in de Rode- en Arabische Zee, Noordwest Indische oceaan, Golf van Aden, Oman en Perzische Golf. Door het permanent plaatsen van twee staffunctionarissen op beide hoofdkwartieren heeft Nederland een goede informatiepositie verworven, waardoor signalen uit de betreffende regio's vroegtijdig onderkend kunnen worden.

2.6 Vessel Protection Detachments (Oostkust Afrika)

Voor de missie relevante ontwikkelingen

Op verzoek van rederijen zet Defensie sinds 2011 *Vessel Protection Detachments* (VPD's) in op Koninkrijk gevlagde koopvaardij schepen ter bescherming van bemanning, schip en lading tegen aanvallen door piraten voor de kust van Somalië. In 2020 en 2021 is de Wet ter Bescherming Koopvaardij (WtBK) door respectievelijk de Tweede en Eerste Kamer aangenomen. Deze wet maakt het mogelijk dat ook gewapende particuliere maritieme beveiligers aan boord van Nederlandse koopvaardij schepen ingezet kunnen worden. Deze wet is op 2 februari 2022 in de Staatscourant verschenen, waarmee deze in werking is getreden. Vanaf juni 2022 hebben de eerste *Private Maritime Security Companies* (PMSC) een vergunning ontvangen. Tot dat moment waren de VPD's nog de enige legitieme mogelijkheid voor bewapende beveiliging van Koninkrijk gevlagde schepen. Voor schepen onder Curaçaose vlag blijven de VPD's de enige legitieme mogelijkheid.

Vanaf 1 januari 2023 is de *High Risk Area* (HRA) in en rond de Golf van Aden afgeschaft. De HRA duidde internationaal het piraterijgevaarlijke gebied aan. De afschaffing van de HRA is een initiatief van de internationaal georganiseerde reders geweest. Dit heeft echter geen grote verandering in de behoefte aan beveiliging veroorzaakt. De scheepvaart heeft hier nog steeds behoefte aan. De VPD's blijven hierdoor beschikbaar.

Militaire- en civiele bijdrage

In de rapportage periode zijn 71 bijstands aanvragen ontvangen. Vijfentwintig zijn er met VPD's uitgevoerd en 41 door PMSC's.

Het aantal van 71 aanvragen is een explosieve groei ten opzichte van de jaren ervoor. Deze groei vond plaats na juni 2022 en laat zien dat de WtBK in een behoefte voorziet. De meeste van deze aanvragen (32) zijn op basis van het kostencriterium van de WtBK naar een PMSC gegaan.

De VPD's werden ingezet in de HRA in en rond de Golf van Aden, waarbij de gemiddelde inzetduur tien dagen was. Ook na de afschaffing van de HRA werden VPD's hier ingezet.

2.7 Early Forward Presence

Het *Early Forward Presence* (EFP) raamwerk van de Nederlandse *Special Operations Forces* (SOF) heeft tot doel om tijdig escalatie van sluimerende conflicten te kunnen signaleren en daarop indien wenselijk te handelen ('*early warning early action*'). Door het plaatsen van *Special Operations Liaison Elements* (SOLE's), die gebruik maken van het internationale en lokale SOF netwerk in voor Nederland prioritaire regio's, versterken we de Nederlandse informatiepositie om vroegtijdig dreigingen ten aanzien van de Nederlandse veiligheidsbelangen te onderkennen en hierop te anticiperen.

Defensie heeft in dit kader SOLE's geplaatst in Libanon, Litouwen en Burkina Faso. Gedurende de rapportageperiode bestond elke SOLE uit twee militairen. In de toekomst wordt het raamwerk mogelijk uitgebreid naar andere locaties. Om een geïntegreerde benadering te waarborgen werken de SOLE's nauw samen met relevante internationale partners, het interdepartementale netwerk in Den Haag en de staf van de Nederlandse ambassade in het land waar zij geplaatst zijn. De SOLE's voeren hun taak uit als onderdeel van de brede geïntegreerde Nederlandse inzet.

Naast beeldopbouw spelen de SOLE's een rol in het verkennen van eventuele handelingsopties voor Nederland ter versterking van lokale veiligheidsstructuren. In Libanon heeft dit geleid tot het opstarten van trainingsactiviteiten ten behoeve van de *Lebanese Armed Forces*, waarover uw Kamer reeds is geïnformeerd (Verslag van de Raad Buitenlandse Zaken van 24 april 2023, 21501-02-2648). Deze trainingsactiviteiten zijn gebaseerd op de behoeftes van lokale veiligheidsactoren en dragen op een bescheiden maar tastbare manier bij aan het voorkomen van (verdere) escalatie van conflict en het bevorderen van stabiliteit.

3 Slotbeschouwing

Met deze voortgangsrapportage informeert het kabinet uw Kamer over de Nederlandse inzet in overige missies en operaties in 2022 tot en met april 2023. Gezien de druk op de internationale rechtsorde en de instabiliteit in de regio's rond Europa blijft de Nederlandse inzet in vredesmissies en crisisbeheersingsoperaties van groot belang. Deze inzet vindt plaats in een internationale context die onvoorspelbaarder en complexer wordt. Het kabinet streeft naar een proportionele bijdrage aan de internationale inspanningen om dreigingen voor Nederland tegen te gaan en de internationale rechtsorde te versterken. Monitoring, evaluatie en leren van de inzet blijft een belangrijk aandachtspunt bij lopende en nieuwe missies. Deze voortgangsrapportage draagt daar tevens aan bij.

Zoals benadrukt in de Kamerbrief van 17 juni 2022 over de Samenhangende Nederlandse inzet in het kader van de collectieve verdediging en in missies en operaties ter bevordering van de internationale rechtsorde 2022-2025 (Kamerstuk 29521, nr. 446), kent de Nederlandse militaire inzetcapaciteit grenzen. Nederland beschikt over één *single set of forces* die kan worden ingezet voor de drie hoofdtaken van de krijgsmacht. Dat vraagt derhalve iedere keer weer om een zorgvuldige afweging bij besluitvorming over de verlenging van bestaande verplichtingen en eventuele nieuwe bijdragen in het kader van één van de drie hoofdtaken van Defensie. Nederland wil door het verhogen van de gereedheid en inzetbaarheid in staat blijven een waardevolle en evenredige bijdrage te leveren aan vredes- en stabiliteitsoperaties in EU-, NAVO- en VN-verband.

Evenals voorgaande jaren is een groot beroep gedaan op mens en materieel. De effecten van deze inzet op de gereedstelling zijn beschreven in de Stand van Defensie die uw Kamer tegelijkertijd met deze brief wordt aangeboden.

Bijlage 1 Rechtsbasis, mandaten en nationale kaders

Locatie	Inzet	Rechtsbasis	Duur internationaal mandaat ⁹	Duur nationaal kader ¹⁰
Europa	EUFOR ALTHEA	VNVR-resolutie 2658	2 november 2023	31 juli 2025
Midden-Oosten	UNTSO (Libanon en Golan)	VNVR-resolutie 50	Onbepaald	31 juli 2025
	UNIFIL	VNVR-resolutie 2433	31 augustus 2022	31 juli 2025
	UNDOF (Golan)	VNVR-resolutie 2394	30 juni 2022	15 augustus 2023
	USSC (Jeruzalem en Ramallah)	Overeenkomst tussen VS, Israël, de Palestijnse Autoriteit	Onbepaald	31 juli 2025
	EMASoH-AGENOR	Overeenkomst met Verenigde Arabische Emiraten	31 december 2023	31 juli 2024
Afrika	EUNAVFOR Atalanta (oostkust Afrika)	VNVR-resolutie 2383	31 december 2024	31 juli 2024
	MINUSMA (Mali)	VNVR-resolutie 2480	30 juni 2022	30 juni 2024
	EUTM (Mali)	Verzoek Mali aan EU (gerelateerd aan VNVR 2085)	18 mei 2024	30 juni 2024
	Taakgroep Takuba	Overeenkomst Mali-Frankrijk betreffende niet-Franse detachementen	1 april 2024	31 december 2022
	EUNAVFOR MED Irini	CFSP 2020/472	31 maart 2023	31 juli 2022
	EULPC	Verzoek van Libië	30 juni 2022	31 juli 2025
	GPOI (Burkina Faso, Togo en Uganda)	Overeenkomst USA - Afrikaanse landen	Onbepaald	30 september 2024
Diversen	<i>Early Forward Presence/SOLE</i>	o.b.v. Note Verbale	Onbepaald	Doorlopend
Nationaal	VPD	Art. 97 Grondwet	Onbepaald	Onbepaald

⁹ Het mandaat dat de internationale gemeenschap of een andere internationale organisatie geeft aan de organisatie die de missie of operatie gaat uitvoeren. Het mandaat ziet op wat de taak is van de missie of operatie op vreemde bodem (wat mag je doen, hoe mag je het doen). Dit mandaat kan afkomstig zijn van de VN, met een resolutie van de Veiligheidsraad, maar ook worden gegeven door een regionale veiligheidsorganisatie, zoals bijvoorbeeld de OVSE of EU. De inhoud van het mandaat beschrijft de opdracht, aard en duur van de internationale missie of operatie.

¹⁰ De door het kabinet gestelde kaders voor de bijdrage: aard, omvang en duur van de deelname aan de missie of operatie.

Bijlage 2 Totale inzet in 2022 t/m april 2023

Missie	Nationale kaders		Ingezet personeel		Totaal
	Militair	Civiel/IPO's	Militair	Civiel/IPO's	
EUROPA					
NAVO oostflank (separate VGR)	300		1959		1959
EUFOR Althea	4		4		4
Midden-Oosten					
Anti-ISIS coalitie en de brede veiligheidsinzet in Irak (separate VGR) ¹¹	175	15	586	9	595
Midden-Oosten overige missies					
UNIFIL	1		3		3
UNDOF	2		2		2
UNTSO	12		28		28
USSC	4	3	8	5	13
EMASOH	3		14		14
CMF	2		8		8
Afrika					
MINUSMA (inclusief C-130 detachement)	6 (+90)	10	266 ¹²	11	277
EUTM Mali ¹³	5		21		21
TAKUBA ¹⁴	2		6		6
EULPC Libië	2		8		8
EUNAVFORMED Irini	2		6		6
EUNAVFOR ATALANTA	3	1	8	1	9
GPOI	4		4		4
Diversen					
Early Forward Presence/SOLE	6		6		6
Nationale Inzet					
VPD ¹⁵	121		295		295
Totaal	744	29	3232	26	3258

In deze tabel zijn per missie de nationale kaders opgenomen. Deze aantallen wijken af van de daadwerkelijk ingezette functionarissen. De uitzendduur van militairen kan variëren van drie tot twaalf maanden, waardoor er veelal meerdere rotaties per jaar nodig zijn. Civiele functionarissen worden doorgaans voor de duur van een heel jaar ingezet. In de periode januari 2022 t/m april 2023 zijn er 3232 militairen en 26 civiele- en politiefunctionarissen uitgezonden.

¹¹ Aantal kan tot 350 worden opgehoogd (flexibele schil t.b.v. tijdelijke inbreng specifieke capaciteiten)

¹² Cumulatief aantal beslaat: stafofficieren op MINUSMA hoofdkwartier, staf FC, beveiliging FC (BSB), 2x C-130 det, IPOs en ondersteuning DEU inlichtingeneenheid.

¹³ Zoals in het RBZ verslag van 11 april (Kamerstuknummer: 21501-02) aan de Kamer is gemeld zijn de meest gevoelige activiteiten van de EU-veiligheidsinzet in Mali tijdelijk en omkeerbaar opgeschort.

¹⁴ Zoals gemeld in is De inzet van taakgroep Takuba in Mali is in 2022 beëindigd (Kamerstuk 29 521 nr.440).

¹⁵ Maximaal 175 VPD's per jaar, waarvan maximaal 11 VPD's tegelijkertijd kunnen worden ingezet. Een VPD bestaat normaliter uit elf militairen.